BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 55-lea | 16 Pagini | EXEMPLARUL { In România: 5 lei / In străinătate: 6 lei } | 16 Pagini | Nr. 136 Vineri 20 Mai 1938

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

Proprietar: „UNIVERSUL", S. A. Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT: STELIAN POPESCU

Educația școlară

Printr'o lungă și documentată circulară, ministerul educației naționale cere hotărît școalelor secundare să ferească educația maselor școlare de tot ce-i poate dăuna. Organul tutelar al învățământului pune accentul pe înlăturarea spiritului politicei de orice fel din mentalitatea generațiilor în curs de formațiune.

Constatând că starea actuală lasă mult de dorit din acest punct de vedere; că numeroși elevi sunt seduși de curente politice greu de apreciat la o vârstă prea fragedă; că efectele acestui rău se răsfrâng negativ asupra instrucțiunii și educațiunii lor, ministerul anunță sancțiuni severe contra indiferenței sau recalcitranței față de acest demers de o deosebită însemnătate socială.

Cum poate fi combătut acest spirit păgubitor învățământului?

In ce ne privește, am arătat de multe ori mijlocele prin care s'ar atinge rezultatul urmărit și constatăm cu satisfacție că îndemnurile noastre concordă cu cele oficiale.

Astfel, este adevărat că „în starea de astăzi a lucrurilor nu ne putem mulțumi numai cu sancționări disciplinare, ci trebue să aplicăm o **metodă preventivă** pentru a aduce tineretul nostru școlar din nou pe calea cea bună a muncii disciplinate".

Este drept că „în primul rând va trebui o mai de aprope supraveghere a elevilor, atât în școală cât și în afară de școală". Este un imperativ întâlnit în repetate rânduri în ziarul nostru, ca și celalt, de egală importanță în ridicarea instrucțiunii și educațiunii școlare la un nivel și mai înalt, și anume: „Profesorii să-și împlinească datoria în mod conștiincios, fiind fiecare dintre ei un **exemplu viu** pentru buna îndrumare a școlarilor".

Este o axiomă că lacunelor prelungite în îndeplinirea acestor directive elementare de pedagogie se datoresc în mare parte stările ce au determinat energica intervenție ministerială.

Și este drept și necesar ca răspunderea și sancțiunile elevilor vinovați să se găsească cel puțin pe același plan cu răspunderea și sancțiunile „profesorilor cari păcătuesc împotriva propriei lor chemări de a fi educatorii cetățenilor de mâine și pentru aceea ei trebuesc pedepsiți".

Concluzia se desprinde în chip logic din considerațiunile ministerului educațiunei naționale: „Numai dacă vom reuși să alungăm dintre zidurile școalei tot ce poate zădărnici munca ei și numai dacă vom ști să eliminăm orice influență străină de preocuparea catedrei, *din activitatea zilnică* și *din opera de educație* a fiecărui profesor, învățământul va putea da roadele pe care țara le așteaptă".

Ideea, că „activitatea școalei să aibă ca țintă educația națională pe temelia *moralei creștine*, propovăduită de biserica noastră strămoșească" este complectată cu ideea de a se consacra moralei creștine și bisericei strămoșești cel puțin tot atâta timp cât se acordă sportului, folositor când este exercitat în orbita supravegherei școlare, dăunător când scapă de sub ea. Așa se explică stăruința autorității școlare ca „elevii să fie conduși la biserică în fiecare Duminică sau sărbătoare, ca ei să fie însoțiți nu numai de profesorul de religie, ci și de alți câțiva profesori".

Rămâne ca toate aceste îndemnuri, devenite acum obligatorii, să fie aplicate cu conștiinciozitate. Căci cele mai bune intenții dau roade numai în măsura realizării lor. O energie asemănătoare se impune deci și în această privință.

TH. ROMANAȚI

RĂSURI

SNAGOV

de BRĂTESCU-VOINEȘTI

Duminica trecută, profitând de admirabila vreme ce era, am plecat la Snagov, împreună cu dragul meu prietin, profesorul doctor Lalu, nedespărțitul și neprețuitul meu tovarăș de pescuit. Ajunși acolo, și de rândul acesta ca întotdeauna, când am dat cu ochii de lac, ne-am simțit sufletul inundat de un val de inexprimabilă fericire.

Vizitatorii nu sosiseră încă.

Completa pustiire a lacului printr'o sălbatică năvodire, practicată de atâția ani de zile, zi și noapte, dela 1 Ianuarie până la 31 Decembrie, făcea ca pe tot întinsul lacului să nu se vază un singur cerc, din cele pe care în alte lacuri, face muscăritul peștilor, iar lipsa de orice val, datorită lipsei de orice adiere de vânt, dedea luciului apei înfățișarea unei uriașe oglinzi încremenite, în care se răsfrângea cerul vioiu și imaginile răsturnate ale plantațiilor și clădirilor de pe țărmuri.

Urcați în barcă am pornit-o spre dreapta, către Tâncăbești. Dela debarcaderul din Snagov până acolo sunt peste șapte chilometri. Am străbătut această distanță, vâslind încet, fără sgomot, pe marginea ștufului, încercând să prindem pești răpitori: știuci sau bibani, la trenă.

Vremea era extrem de prielnică, — ne slujeam de cele mai perfecționate scule de pescuit și totuși n'am reușit să agățăm un singur biban, o singură știucă, în așa măsură blestemații năvodari, toleranți de blestemații administratori ai Snagovului, l'au pustiit de pește.

Ne-am mângâiat de amărăciunea insuccesului, admirând frumusețea naturii și a minunatelor vile ce s'au construit și se construesc pe țărmurile lacului. Fără îndoială în câțiva ani Snagovul va ajunge o minune, de care cu drept cuvânt, ne vom putea mândri în ochii străinilor care-l vor vizita. Lac lung de peste 12 kilometri, lat pe alocuri de optsute de metri, cu adâncimi de 15 metri, — lac de natură vulcanică, cu fund de piatră, cu izvoare proprii, cu apă limpede ca lacrima, pe care nici o vitură de apă nu-l turbură vre-o dată, — puține Capitale din Europa au la o distanță atât de mică o asemenea comoară. Când, peste câțiva ani, Snagovul va fi legat de București printr'un mijloc de comunicație, care să permită ajungerea acolo în mai puțin de o jumătate de oră, în schimbul unei plăți reduse, Bucureștenii se vor putea duce acolo, nu numai înfiecare Duminică și Sărbătoare, dar chiar în fiecare seară spre a petrece câteva ceasuri încântătoare...

In ochiurile de baltă luminată, cu mai puțin brădiș, ce se găsesc între Ivorani și Tâncăbești, am avut și oarecare succes de pescuit. Ne luasem cu noi merinde, — am dejunat în barcă și-am petrecut... o zi pe care n'o vom putea uita niciodată. Cine nu e pescar cu undița nu-și poate da seama în ce îmbătătoare fericire se scaldă sufletul pescarului, în ceasurile petrecute la pescuit. A! dacă ar ști intelectualii noștri, care-și pierd ceasuri după ceasuri în trâncăneala și în fumăria cafenelelor, ce fel de fericire poate procura petrecerea a câtorva ceasuri pe apă sau pe marginea apei! — dacă ar ști cum ți se luminează și se limpezește mintea, cum ți se primenește sufletul! — dacă ar ști ce folositoare e unui om care muncește cu mintea sustragerea din fleăcăria și frământarea orașului,— dacă ar ști ce îmbălsămată înflorire sufletească aduce o bae de liniște pe marginea unei ape limpezi!.. Aiurea intelectualii știu aceste lucruri. De aceea în țările civilizate atâți artiști celebri, atâția mari învățați, atâția însemnați oameni politici

(Continuare în pagina 2-a)

SCRISORI DIN LONDRA

CONTRA CUI?

de AUGUR

Londra, Mai

Partea interesantă a desbaterilor din Camera Comunelor e faptul că reese clar că Marea Britanie se înarmează atât de puternic numai împotriva Germaniei. Discuțiunea asupra necesității de a accelera înarmarea națiunii, ține de un timp destul de lung. Până acum s'a făcut mult în acest sens, dar nimic care să se poată compara cu expansiunea ce se prevede pentru un viitor foarte apropiat. De mai multe luni, după cum am spus, Marea Britanie se înarmează. Dar, — ca la un ordin, — s'a evitat până acum să se numească puterea care e cauza efortului de înarmare britanic. In sfârșit, tăcerea e ruptă. Germania a fost desemnată ca puterea de care Marea Britanie trebue să se teamă să nu fie întrecută.

Dar, înarmarea britanică e astăzi exclusiv în funcție de înarmarea Germaniei. Aceasta înseamnă două lucruri. In primul rând, înseamnă, că guvernul Majestății Sale recunoaște că Germania amenință însăși existența țării. Dar aceasta înseamnă, deasemeni, că micșorarea poverii înarmărilor excesive nu poate să provie decât dela un acord cu Germania militaristă. Aceasta confirmă tot ce am spus până acum asupra fondului politicii britanice și mai ales asupra politicii pe care o face acum d. Neville Chamberlain. Datoria de neînlăturat a guvernului e deci, să se pregătească pentru cele mai grave eventualități. Să caute să evite producerea catastrofei. Aceasta intră în tradițiile britanice. Noi nu suntem ca germanii Marea Britanie nu și-a făcut din războiu o religiune. Pentru ea, pacea rămâne idealul existenței internaționale. Deci, e nevoie să se epuizeze toate mijloacele care pot duce la un aranjament amical. S'au făcut demersuri în acest sens la Berlin. E inevitabil că această încercare de a împăca pe Führer să se reînoiască și chiar de mai multe ori. Dar între timp, opinia publică e lămurită asupra adevăratei cauze a reînarmării și a posibilității unui conflict cu Germania. Fără îndoială, această educație va influența opinia publică într'un sens, asupra căruia

(Continuare în pag. 2-a)

Victimele marelui incendiu din Atlanta

New York, 17 (Rador). — Bilanțul victimelor depe urma incendiului care a distrus Hotel Terminal din localitatea Atlanta (Georgia), este de 27 morți. Mai sunt și 20 de răniți sau dispăruți.

Remanierea guvernului britanic

Lordul Swinton, fostul ministru al aerului și d. Malcom Mac Donald, care a fost numit ministru al coloniilor.

Alte ciocniri în Palestina

Ierusalim, 17 (Rador). — In cursul nopții trecute s'au produs mai multe ciocniri între rebeli și trupe britanice în regiunea Esdraelon.

Un ofițer britanic a fost rănit în genunchi.

Problema minorităților cehoslovace în cadrul internațional

Vorbind despre alipirea Austriei la Germania, în cuvântarea sa din 14 Mai, la Genova, d. Mussolini a afirmat că „Italia fascistă nu putea lua asupra ei definitiv sarcina, aspră și fără folos, care a fost aceia a vechii Austrii a Habsburgilor și a lui Metternich, de a împiedeca mișcarea națiunilor, către unitatea lor".

Italia fascistă se pune deci pe terenul principiului naționalităților pentru a legitima Anschlussul. Valabil pentru Austria, argumentul se aplică și Cehoslovaciei, în ce privește problema minorităților germane. Nu este deci de așteptat din partea Italiei nici un fel de rezistență, față de acțiunea diplomatică a Germaniei pentru sprijinirea revendicărilor autonomiste ale germanilor Sudeți. Protecția germanilor de peste hotare, anunțată de Führer, în discursul său din 20 Februarie, va avea din votrivă, simpatia și de sigur sprijinul diplomatic al guvernului fascist. Înțelegerea anglo-italiană nu va avea nici ea vre-o influență asupra divergențelor dintre Berlin și Praga. Ea pune de acord interesele imperiale și coloniale ale Marei Britanii și ale Italiei, dar nu stabilește nici un paralelism de interese sau atitudini în Europa Centrală și dunăreană.

Franța, din potrivă, este legată de Cehoslovacia prin tratatul de asistență din 16 Octombrie 1925. Prin acest tratat ea garantează convenția de arbitraj, încheiată la aceiași dată între Germania și Cehoslovacia și se obligă, în caz de violare a acestei convenții, să dea ajutor și asistență celei din urmă, dacă o asemenea călcare a dispozițiilor convenției ar fi întovărășită de un recurs la arme, care n'ar fi fost provocat.

Prin tratatul de arbitraj mai sus menționat, toate contestațiile între Germania și Cehoslovacia, de orice natură ar fi, care n'ar putea fi soluționate prin procedeele diplomatice ordinare, vor fi supuse spre judecată, fie unui tribunal arbitral, fie Curții permanente de justiție internațională.

Trebue să observăm că, după Anschluss, d. Goering a dat asigurări la Praga că tratatul de arbitraj germano-cehoslovac va fi respectat de Germania.

La data semnării textelor de mai sus, nici Italia, nici Marea Britanie n'au consimțit să-și asume vreo obligație de garanție, în eventualitatea vreunei agresiuni germane neprovocate contra Cehoslovaciei. De atunci, pactul ceho-sovietic, în vara lui 1935, a adăogat — în cadrul Societății Națiunilor, garanțiile sovietice la cele franceze, în favoarea Cehoslovaciei.

In ultimul timp, Marea Britanie a manifestat un interes mai viu pentru problemele Europei Centrale și în special pentru cele cehoslovace.. Dar acest interes se desfășoară exclusiv în cadrul acțiunii de menținere a păcii generale și nu depășește caracterul politic. Marea Britanie nu consimte să-și ia nici un fel de angajament juridic și militar de asistență automatică, în favoarea Cehoslovaciei.

In discursul său din 24 Martie, d. Neville Chamberlain a proclamat însă, în termeni, care au făcut impresie, că politica britanică nu se poate dezinteresa de problema păcii, oriunde s'ar pune ea și că un conflict armat ar avea azi probabilități să nu fie localizat. Primul ministru englez a făcut în acelaș timp aluzie la o viitoare mediațiune britanică în problema Sudeților.

La Londra, deasemenea, în întrevederile din 28 și 29 Aprilie, guvernul britanic și cel francez „s'au găsit de acord asupra acțiunii, care ar putea fi întreprinsă cu cel mai mare folos, spre a asigura soluția pașnică și justă a problemelor" din Europa Centrală.

Acesta este cadrul internațional, în care este situată problema revendicărilor germanilor Sudeți.

In principiu, cererile Sudeților anunțate de d. Henlein, la congresul din Aprilie al partidului său, la Karlovy Vary, sunt o chestiune internă a Cehoslovaciei. Acesta e și sensul acțiunii guvernului cehoslovac, care are în studiu un statut al minorităților, conceput în spiritul larg, care a caracterizat întotdeauna politica guvernelor din Praga față de minorități. Revendicările germane fac însă problema să piardă acest aspect de politică internă și pun în discuție însăși structura teritorială și politica externă a statului cehoslovac.

De aceia, în mod necesar, examinarea problemei revendicărilor germane, a trecut în domeniul internațional, determinând demersul cunoscut la Praga al guvernelor francez și englez, demersul britanic la Berlin și răspunsul recent al cabinetului cehoslovac la Londra și Paris. Nu cunoaștem conținutul exact al acestui răspuns, dar nu avem nici o îndoială că el nu se abate de la linia de conduită, statornic urmată de guvernul cehoslovac: o politică sinceră de pace și, cu acest titlu, acordarea celor mai largi concesiuni minorităților. Dar o asemenea politică nu poate depăși limitele, dincolo de care ar fi puse în joc siguranța, integritatea și independența politică a Cehoslovaciei.

Manevrele flotei americane în Pacific

Unități din flota de război americană se înapoiază dela manevre.

Ciocniri sângeroase între jandarmi și țărani în Polonia

Serviciul special al „Universului"

Varșovia, 17 (Radio-Central). — Agenția „Express" anunță că în localitatea Wolka Mazowiecka, în departamentul Ravaruska, s'au produs ciocniri sângeroase între jandarmi și țărani.

Pășunile comunale ale acestui sat urmau să fie împădurite. Țăranii încercând să împiedice aceste lucrări, s'au produs ciocniri cu jandarmii, cari au făcut uz de arme. Doi țărani au fost uciși, doi polițiști și alți numeroși țărani răniți.

Limba noastră

Un inspector de vânătoare

Ce e o fată? Câinele-a văzut o fată: *Carne!* — a zis bătându-și dinții! Și-și priveau părinții fata: *Floare* — au zis, plângând părinții. Și-un poet văzut-a fata: *Inger* a șoptit poetul.

Aceste versuri din literatura sanscrită, traduse de Coșbuc, ne arată că fiecare judecă după vocea lui lăuntrică, după firea, după meseria, după legăturile lui sufletești.

Răspunsurile la întrebarea ce e o fată, sunt atât de firești, încât dacă ai avea numai aceste răspunsuri, fără să știi cine le-a dat, ușor ai ghici cine a spus *carne*, cine *floare* și cine *înger*. Nu e, cred, om în lume să-și închipue că poetul văzând o fată și-ar bătea dinții și ar zice: *carne*, iar câinele și-ar da ochii peste cap și ar șopti: *înger!...*

Iată de ce nu m'a mirat de loc că d-lui Al. Cazaban, inspector onorific de vânătoare, nu i-au plăcut cele scrise de mine despre „Aventura" lui Topârceanu, în care acesta arată cum s'a suit într'un copac să ia un cuib de țarcă.

D. Cazaban vede pasărea cu sufletul de vânător. E în luptă cu cotofenele cine să mănânce prepeliție și potârnichile. In lupta asta biruie cotofenele. De aci mânia: „Ea (țarca) este mai stricătoare decât chiar o pasăre de pradă... Prin părțile unde sunt multe țărci, acolo prepeliție și potârnichiile nu se pot înmulți".

Simțirea poetului e alta:

Cotofana cântă dulce
Veste bună ne aduce.

In legendele noastre populare, țarca e o pasăre „neastâmpărată, care nu are niciodată stare și alinare, ci totdeauna aleargă încoace și 'ncolo, strigă, bate din coadă și se ceartă cu semenele ei". Când stă pe par și cântă, „dă de știre că va veni o rudă sau o veselie, — o masă așteaptă în ziua aceea pe cel ce a auzit-o ori a văzut-o". Despre un om șiret se zice că *fură ouăle de sub țarcă*.

Topârceanu n'a judecat nici măcar ca vânător. N'a vrut *să strice* un cuib de țarcă. A luat cuibul din pornirea de *a răpi* bunul altuia. L'a luat fără să se înduioșeze de „cloșca mică și sălbatică", pe care o despuia de casa și de ouăle ei, faptă pe care însuși tovarășul său, vânător și el, i-a spus că e o „mișelie". A luat cuibul, fiindcă „e o raritate".

Că a făcut o faptă rea o mărturisește singur: „Atunci (când se scobora din pom cu cuibul în mână) s'a petrecut ceva neașteptat, ceva care dovedește *că există în univers o justiție ocultă...*". Ce s'a 'ntâmplat? L'a mușcat un păianjen. L'a pedepsit „justiția ocultă". El însă n'a lăsat să-i cadă cuibul, să fie cu amândouă mâinile libere, să se apere de păianjen, fiindcă „sentimentul *proprietății* se desvoltase *deja* în mine mai tare decât instinctul de conservare".

Un poet când vede o fată nu-și bate dinții. Un poet când vede un cuib nu se repede să-l înhațe. Chateaubriand, care n'a fost inspector de vânătoare, scrie: „O minunată pronie cerească se vede la cuiburile păsărilor. Nu poți privi fără să nu fii înduioșat de această bunătate divină, care a înzestrat pe cei slabi cu simțul meșteșugului și cu prevedere pe cei fără de grijă. Indată ce arborii au înflorit, mii de lucrători încep lucrul lor. Unii cară fire lungi de paie în gaura unui vechiu zid, alții zidesc clădiri la ferestrele unei biserici... *Mii de palate se înalță și fiecare palat e un cuib...* Imi aduc aminte că am găsit odată un cuib într'un trandafir. Părea o coajă de fildeș cu patru perle albastre. Un trandafir își scutura roua pe deasupra".

Chateaubriand nu s'a gândit să pue mâna pe această „raritate", — „coaja de fildeș cu patru perle albastre" — ci a scris: *„Dumnezeu ne-a dat în acest tablou o idee de gingășiile cu care a înpodobit firea".*

Câtă dreptate avea Delavrancea când, vorbind împotriva reformei învățământului a lui Haret, spunea: „Nu vă este teamă că pe calea aceasta (educația utilitară) veți prepara *aviditatea* unor generațiuni *fără inimă?*".

„Aviditate" și „fără inimă" am găsit în *Aventura* lui Topârceanu și m'am întrebat dece i s'a dat premiul național și ce caută scrisul lui în manualele didactice. D. Cazaban se miră de această întrebare. Nu e vina mea. Să-l lămuresc. Nu se dă premiu național unui scris cu *deja* și unor versuri ca acestea:

„Nici o șoaptă, nici un ropot... Numai din adâncuri sure, *Vine vuet lung* de clopot. Peste 'ntinderi de pădure... Lung îi sună la ureche. Pe când el cu grijă scoate Păntecoasa *ploscă veche* Din dăsaga dela spate. *Și cu plosca ridicată, zugrăvit pe cerul gol, Popa capătă* de-odată *Mareție de simbol.* Colo'n vale, unde drumul Taie luminișuri rare, Printre plopi se vede fumul Hanului din Vadul-Mare. Calul vesel, simte locul Și s'abate scurt din cale, — C'a 'nvățat *și dobitocul Patima sfinției sale".* (Balada Popei din Rudeni).

Aceste versuri sunt într'un manual de școală pentru clasa a VIII-a secundară și cei cari au făcut manualul, un profesor universitar și doi profesori secundari, spun elevilor: „Poezia aceasta este *una din cele mai bune balade ale autorului* și se caracterizează printr'un umor sănătos(!) și printr'o formă sprintenă".

Nu. Balade cu asemenea „umor sănătos", care-și bat joc de slujitorii altarului și de credința unui popor, n'au ce căuta în școală și n'au dece să fie premiate cu premiul național.

D. Cazaban îmi dă sfaturi. Sfat pentru sfat. Să se ție de vânătoare și de capul cotofenelor, dar să deschidă și cărți bune și o să afle că nu-i de ajuns să ai pușcă și picioare ca să știi ce e binele și ce frumosul.

T. PISANI